

קוֹנְטְרָס

בְּחֹר מַצְלִיחַ

יִוְרָה דְרָף לְבַחֲוֹר יְשִׁיבָה אֵיף לְהַצְלִיחַ
בְּחַיָּו, וְיִתְעַלָּה תְּמִיד מְעַלָּה מְעַלָּה.

בְּנוֹי וּמְיֻסָּד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצְּפוּן

בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָא, אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ הַגָּאוּן

הַקְּדוֹשׁ, אֹר נְפֵלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִיס לִיה

רַבֵּי נֶתָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וּמְשַׁלֵּב בְּפִסְוֻקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים וּמֵאַמְרֵי

חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדַפּוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: כָּל בְּחוּר יֵשׁ לוֹ
בְּחִירָה הֵן לְטוֹב הֵן לְהַפּוֹךְ, וּבְשִׁבִיל
זֶה נִקְרָא 'בְּחוּר' – לְשׁוֹן בְּחִירָה, כִּי
כִּן אָמַר הָרַב הַקְּדוֹשׁ הַרְבֵּי רַבֵּי
אַלְיָמֶלֶךְ מְלִיז'עֵנְסֶק זי"ע: עַד גִּיל
שְׁמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה יְכוּלִים לְשַׁנּוֹת אֶת
טְבָעוֹ, אֲבָל אַחֲר־כֵּן זֶה כְּבָר קָשָׁה
מְאֹד, וְלָכֵן עַל בְּחוּר לֵידַע שְׂדֵיקָא
עֲכָשׁוּ יֵשׁ בְּיָדוֹ לְשַׁנּוֹת אֶת מְדוּתוֹ
לְטוֹב, וְאִזּוּ יִהְיֶה בְּחוּר מְצָלִיחַ.

(אמרי-מוהרא"ש חלק ב' תתקעו)

קוֹנְטֵרַס

בְּחֹר מִצְלִיחַ

א.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי וְתִלְמִידֵי הַיִּקָּר! אֲשֶׁר
בְּחֹר צָעִיר נְדָמָה כְּאִילָן, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי טְפוּל רָאוּי
— מִשְׁגָּשֵׁג וּמִצְלִיחַ, אֵף עַל-יְדֵי הַזְּנִיחָה — מְנִיב
פְּרֵי בְּאוֹשִׁים, כּוֹשֵׁל וְאִמְלָל

בְּנֵי הַיִּקָּר! עֲלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר בְּחֹר צָעִיר יֵשׁ
לוֹ כָּל הַכַּחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְהַצְלִיחַ בַּחַיִּים. שְׁלֹמָה
הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר (מִשְׁלֵי כ, יא): "גַּם בְּמַעַלְלָיו יִתְנַכֵּר נַעַר
אִם יֵשֶׁר וְאִם זָךְ פִּעְלוֹ"; בְּהִיּוֹתוֹ בְּחֹר צָעִיר כְּכֹר
נִמֵּן לְהַכִּיר בּוֹ אִם יִהְיֶה זָךְ וְיֵשֶׁר כָּל חַיָּו, אִם יִהְיֶה
בְּעַל כְּשָׁרוֹן, בְּעַל שִׁכְל, אוֹ מִסְכֵּן — יִהְיֶה
שְׁלוּמִיָּאל וְלֹא יִצְלַח, בְּעַל רַע לֵב, גִּנְבַּ מְלַסְטִים אֶת

הבריות. כי בחור בעודו צעיר, אז הוא הזמן לבנות את עצמו או להרס את עצמו. בחור צעיר נדמה כאילן קטן, אם מטפלים באילן כפי שצריך, שומרים שלא יצמח עקם, שלא יכרסמו תולעים על גזעו, ענפיו ועליו, אז נכון יהיה בטוח שיגדל אילן לתפארה, מניב פרות, וכלם יברכו על אילן זה: "איזה יפי של אילן, אילו פרות ערבים לחך מוציא". אבל אם מזניחים את האילן בעודו רך בשנים, הוא גדל עקם, התולעים מכרסמות בו בכל פה, מפסידים את עליו היפים, מתבשלים ענפיו, והפרות יוצאים באושים. כמו-כן "בחור מצליח" הוא זה שבימי נעוריו שומע אל אשר הוריו ומוריו לומדים אתו. כי בדרך כלל בחור צעיר חושב שההורים רוצים את הרע ממנו, מפל שכן הראש ישיבה והמשגיח רוצים ברעתו, אשר זהו בחור נעדר שכל, אשר שכלו מצמצם מאד, ומסרב לשמע בקול הוריו ומוריו, וזה יגדל גדול פרא, ולא יצא ממנו מאומה, אף שעתה נדמה לו, שנחמד ונעים לעשות פאות נפשו, בלא על הורים ומורים, וכל העולם לפניו לעשות בו כטוב בעיניו. אבל אחר-כך כשמתחיל להתבגר ויוצא אל העולם

הֶרְחַב, נוֹכַח לְרֹאוֹת שְׁהַחַיִּים אֵינָם וְרוֹדִים כָּל-כָּף
 כְּפִי שְׁהִגָּה בְּדַעְתּוֹ בְּהִיּוֹתוֹ צָעִיר, וּמִתְחַרֵּט מְאֹד עַל
 עֲבָרוֹ. אֵךְ אִם לֹא תִקַּן מַעֲשָׂיו וּמַדּוּתָיו בְּהִיּוֹתוֹ
 בְּחֹר צָעִיר, אֲזִי קָשָׁה לוֹ לְהַשְׁתַּנּוֹת אַחֲר־כָּף, וְאֵךְ
 שְׂרִיצָה — אֵין עוֹלָה בְּיָדוֹ, כְּאוֹתוֹ אֵילָן — כְּכֹל
 שְׁנַתְעֵבָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, קָשָׁה מְאֹד לְיִשְׂרוֹ מַעֲקִימָתוֹ,
 וְאֵךְ שְׂיִנְסוּ בְּכֹל הַכַּחוֹת, לֹא יִצְלִיחוּ.

לְזֹאת, בְּנֵי הַיָּקָר! עֲלֶיךָ לְזַכֵּר, שְׁעַתָּה בְּהִיּוֹתֶךָ
 בְּחֹר צָעִיר, זֶהוּ הַזְּמַן שְׁלֶךְ. הַשָּׁנִים שְׁאַתָּה נִמְצָא
 בְּיִשְׁיבָה, אֵלוֹ הַשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת בְּיוֹתֵר. וְאֵךְ שְׂיִשְׁנָם
 שְׁנֵי סוּגֵי תַלְמִידִים: יֵשׁ תַלְמִיד רַע, אֲשֶׁר חוֹשֵׁב
 שְׁהִיִּשְׁיבָה הִיא כְּבֵית-סֵהַר, וּסְתָם מְעַנִּים אוֹתוֹ
 וּמְלַחֲצִים אוֹתוֹ. וְיֵשׁ בְּחֹר טוֹב, הַיּוֹדֵעַ שְׁהִיִּשְׁיבָה
 הִיא הַמְּקוֹם הַטּוֹב בְּיוֹתֵר בְּעֵבֹרוֹ, וּמָה שְׁלוֹמְדִים
 עִמוֹ, אֵין זֶה כְּעַל וּכְמִשָּׂא כְּבֹד, בְּלַחֵץ וּבְכַח וְכוּ',
 אֲלֹא מְלַמְדִים אוֹתוֹ חֲכָמַת הַחַיִּים. עִם כָּל זֹאת,
 בְּאִמַּת מָה הַהֶפְרֵשׁ בֵּין שְׁנֵי בְּחוּרִים אֵלוֹ? "בְּחֹר
 מְצַלִּיחַ" יוֹדֵעַ: "אֲנִי נִמְצָא בְּיִשְׁיבָה שְׁנַתִּים, שְׁלֵשׁ,
 עָלִי לְלַמֵּד פֹּה יְסוּדוֹת לְכֹל הַחַיִּים, וּמָה שְׁאַלְמֵד
 עִתָּה, לֹא יֵצֵא לִי לְלַמֵּד אֵךְ פַּעַם בַּחַיִּים", אֲזִי שׁוֹקֵד

מֵאד בְּלמודו, כִּי מֵה שְׁלומֵדִים בִּימֵי הַבְּחֵרוֹת וְהַצְעִירוֹת, אֵין יְכוּלִים לְלַמַּד בְּשׁוֹם פְּנִים לְעֵת זְקֵנָה. לָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבַּת קִנְב.): יִנְקוּתָא כְּלִילָא דְוִוְרָדָא; עֵקֶר יִפִּי הַפְּרַח כְּשֶׁעֲדִין בְּצִעִירוֹתוֹ; כִּי כְּשֶׁהָאָדָם זָקֵן, בְּקִשֵׁי הוֹלֵךְ, בְּקִשֵׁי רוֹאֶה, בְּקִשֵׁי שׁוֹמֵעַ, בְּקִשֵׁי אוֹכֵל, וְאִזּוּ מָרִים מְאֹד חַיָּו. "בַּחור מַצְליח" יוֹדֵעַ שֶׁהִישִׁיבָה הִיא הַגֵּן-עֵדֶן, אֵף בַּחור כּוֹשֵׁל וְאִמְלֵל, חוֹשֵׁב שֶׁהִישִׁיבָה הִיא הַגֵּיהֶנוֹם; וְדָבָר זֶה עָלֶיךָ, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהַחֲדִיר הֵיטֵב בְּלִבְךָ בְּעוֹדְךָ בַּחור צְעִיר, לִידַע מֵהִי הַתְּכֵלִית שְׁלֶךָ, וּמֵה תְּפַקִּידְךָ בִּישִׁיבָה. רַבֵּנוּ ז"ל אוֹמֵר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּשׁוּבָה, סִימָן עג): הָעֲבוֹדוֹת שֶׁאָדָם עוֹבֵד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּבְחֵרוֹתוֹ, כָּל יוֹם עֶרְפָן רַב, מְשָׁנִים רַבּוֹת שֶׁל עֲבוֹדָה לְעֵת זְקֵנוֹתוֹ; "בַּחור מַצְליח" מַחֲדִיר לְמוֹד זֶה הֵיטֵב בְּדַעְתּוֹ וּבְלִבּוֹ, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהוּא צְעִיר, יְכוּל לְהַצְלִיחַ בְּאִפְּן יוֹצֵא מִן הַכָּלָל, וּבְכִפְרֵט בְּזְמַן הַיּוֹתוֹ בִּישִׁיבָה. אֵף בַּחור מְסַכֵּן, רְשָׁלֵן, יְבַטֵּל כָּל יוֹם וְיוֹם שְׁלוֹ בְּהֶבֶל הַבָּלִים, בְּכִפְטוּטֵי סָרְק וּבְדָבָרִים בְּטִלִים, אֲשֶׁר זֹו תְּאֹוה גְּדוּלָה מְאֹד לְדָבָר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, וְאִזִּי יִכְשֵׁל. "בַּחור מַצְליח" יוֹדֵעַ, שֶׁחֲבַל עַל כָּל יוֹם, כָּל שְׁעָה

וְכָל רָגַע, וְלִכְן מְנַצֵּל כָּל יוֹם וְיוֹם שְׂיֵשׁ לוֹ, וְכָל
 שְׁעָה וְדָקָה מְנַצֵּל לְלַמַּד תּוֹרָה, לְלַמַּד הַלְכָה, לְקַנּוּת
 מִדּוֹת טוֹבוֹת. וְכִשְׁיַחְדִּיר דְּבָר זֶה עֲמַק בְּלָבוֹ, כִּן
 יִתְנַהֵג כָּל יְמֵי חַיָּו. וְלִהְפֹּךְ — בְּחֹר כּוֹשֵׁל, מְסֻכֵּן,
 דּוֹחָה מִיוֹם לְיוֹם, וְחוֹשֵׁב: "יֵשׁ לִי עוֹד זְמַן, אֲנִי
 צָעִיר עַדִּין", וְהֵנָּה חוֹלֵף יוֹם וְהֵנָּה חוֹלֵף לַיְלָה, הֵנָּה
 עוֹבֵר שָׁבוּעַ, וְהֵנָּה עוֹבֵר חֹדֶשׁ וְהֵנָּה חוֹלֶפֶת שָׁנָה,
 וְהֵנָּה הַתְּבַגֵּר כְּבָר, וְהֵנָּה נוֹתֵר בּוֹגֵר שׁוֹטָה, וְאֵינוֹ
 יוֹדֵעַ הַיָּאֵךְ לְהִתְנַהֵג, לֹא קָרָא וְלֹא שָׁנָה, וְלֹא שָׁמַשׁ
 תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, שְׂזָה עִם הָאֲרֶז, כִּי עִם הָאֲרֶז אָסוּר
 לְרַחֵם עָלָיו. וְכָבֵר כָּל יְמֵי חַיָּו בְּעֵתֵי יָמָיו בְּתַכְלִית
 הַבְּעִיּוֹת, וְאִזּוּ מִתְחַרֵּט מְאֹד וְחוֹשֵׁב: "הֵייתִי יָכוֹל
 לְהַצְלִיחַ כָּל-כֶּף, מָה הָיָה עִמִּי?! " וְאוֹכֵל אֶת לְבוֹ
 וּמְבַכָּה יְמָיו, אֲבָל מְאַחֵר כְּבָר.

ב.

הַיְסוּד הָרֵאשׁוֹן לְבְּחֹר מְצַלִּיחַ — שְׁמִירַת הַדְּבֹר

בְּנֵי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לְזָכֹר, אֲשֶׁר אִם אַתָּה רוֹצֵה
 לְהַצְלִיחַ בְּחַיֶּיךָ, וְלִהְיוֹת "בְּחֹר מְצַלִּיחַ", הַדְּבָר
 הָרֵאשׁוֹן — לְקַבֵּל עַל עַצְמְךָ שְׁמִירַת הַדְּבֹר, לֹא

לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחְךָ; כִּי לְבַחֲוֹר צָעִיר יִשְׁנָה
 תִּאֲוָה לְדַבֵּר הַרְבֵּה, צָרִיךְ לְפִטְפֹּט וּלְפִטְפֹּט, מִדּוּעַ?
 כִּי כָּל מִי שֶׁדַּעַתוֹ קִטְנָה — מְרַבֵּה בְּדַבָּרִים. וְעַל-כֵּן
 יְכוּלִים לְהַפִּיר תַּכְף עַל אֶחָד, אִם בַּר דַּעַת וְשִׁכְל
 הוּא, אוֹ מְסִכֵּן, חֲסֵר בִּינָה לְגַמְרֵי — אִם מְפִטְפֹּט
 הַרְבֵּה, סִימָן שְׂאִינְנוּ מִיֹּשֵׁב בְּדַעַתוֹ, וּקְצָרָה דַּעַתוֹ,
 וְכָל אֲשֶׁר חוֹשֵׁב וְהוֹגָה — צָרִיךְ לְסַפֵּר, וְאֲזִי קוֹנָה
 לְעַצְמוֹ שׁוֹנְאִים, כִּי מִחֲמַת רַבּוּי דְּבוּרוֹ, מְגִיעַ
 לְדְבוּרֵי הֶבֶל וְרִיק וְשִׁטִּיּוֹת. וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (דֶּרֶךְ אֶרֶץ זֹוֹטָא, פָּרָק ג'): הָיִי דֵּן דְּבָרֶיךָ עַד
 שֶׁלֹּא תוֹצִיאֵם מִפִּיךָ; הֵינּוּ טָרָם אַתָּה מוֹצִיא דְבוּר
 מֵהֶפֶה — חֲשַׁב. וַיֵּשׁ מֵאֵמֶר הַחֲכָם: "כָּל זְמַן
 שֶׁהַדְּבוּר אֶצְלִי — אֲנִי שׁוֹלֵט עָלָיו, כִּיּוֹן שֶׁהוֹצֵאתוֹ
 מִפִּי — אֵינְנִי שׁוֹלֵט עָלָיו, אֶלֶּא הַדְּבוּר שׁוֹלֵט
 עָלַי"; הֵינּוּ כָּל זְמַן שֶׁאֲנִי חוֹשֵׁב עַל מִיֶּשֶׁהוּ מֵה
 שֶׁאֲנִי חוֹשֵׁב, אֲנִי יְכוּל לְהִזְהַר מִמֶּנּוּ, אֲנִי מְכִירוֹ, אֲנִי
 מִבֵּין אוֹתוֹ, אֲבָל אֵינּוּ יְכוּל לַעֲשׂוֹת לִי מְאוּמָה, כִּי
 לֹא דְבַרְתִּי, לֹא סִפַּרְתִּי לְאִישׁ מִחֲשָׁבוֹתַי עָלָיו, אֲנִי
 יוֹדֵעַ שֶׁעָלִי לְהִשָּׁמֵר מִמֶּנּוּ, אֲבָל אֵינִי מְדַבֵּר עָלָיו
 וְכוּ', וּמִמִּילָא אֵינְנִי מְסַתְּכֶסֶךְ עִם שׁוּם בְּרִיָּה. בְּרַגַּע
 שֶׁהוֹצֵאתִי אֶת הַדְּבוּר מִפִּי וְאִמַּרְתִּי: "פְּלוֹנִי אוֹ

בְּחֹר מְצַלִּיחַ

תנז

אַלמוּנִי הוּא כֶּךָ וְכָךְ", אָנִי כִּבֵּר מִסְתַּכְסֵּךְ עִם שׁוֹנְאִים, הֵהוּא שׁוֹנֵא אוֹתִי, לְהֵהוּא יֵשׁ חֲבֵרִים, לוֹקֶחֶם לְצִדּוֹ, וּבָאִים עָלַי וְרוֹדְפִים אוֹתִי וּמְצִיקִים לִי, וְהַכֹּל נִגְרַם עַל-יַדֵי הַדְּבֹר שֶׁדִּבַּרְתִּי מֵה שֶׁלֹּא הִצְרַכְתִּי, וְלִבְסוּף נִתְבָּרַר שֶׁהֵהוּא כָּלֵל לֹא חָשַׁב כֶּךָ, וְלֹא רָצָה לַעֲשׂוֹת לִי כָּל רַע, וְחַיִּיתִי רַק בְּדִמְיוֹנוֹת. וְלִכֵּן כָּל זְמַן שֶׁהַדְּבֹר אֶצְלִי — אָנִי שׁוֹלֵט עָלָיו, אֲבָל כִּיּוֹן שֶׁהוֹצֵאתִיו מִפִּי, הַדְּבֹר שׁוֹלֵט עָלַי, וְאָנִי צָרִיךְ לְרוּץ לְבִקֵּשׁ סְלִיחָה וּמְחִילָה וּלְהִתְחַנֵּן: "תִּסְלְחוּ לִי, אָנִי מִבְּטִיחַ שֶׁלֹּא אֲשַׁנֶּה אֶת הַדְּבָר" וְכַדוּמָה. וְהֵהוּא אֵינּוּ רוֹצֵה לְמַחֵל, וְאַתָּה מִתְעַקֵּשׁ וּמִבְּקֵשׁ מְחִילָה וְכוּ', וְאֵין רוֹצִים אֶת חֲבֵרְתְּךָ וְכוּ', וְהַכֹּל מִחֲמַת שֶׁלֹּא שָׁמַרְתָּ עַל דְּבוּרְךָ. עַל-כֵּן הַדְּבָר הָרֵאשׁוֹן לְ"בְּחֹר מְצַלִּיחַ" — שְׁמִירַת הַדְּבֹר, לְמַעַט בְּדְבֹר. חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (חֲלִין פ.ט.): מָה אֲמָנוֹתוֹ שֶׁל אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה? מָה עֲבוּדַת הָאָדָם שֶׁעָלָיו לְהִתְעַסֵּק בָּהּ בְּעוֹלָם הַזֶּה? יְשִׁים עֲצָמוֹ כְּאֵלִים, יַעֲשֶׂה עֲצָמוֹ כְּמִי שֶׁאֵינּוּ יוֹדֵעַ לְדַבֵּר. יְכוּל אֵף לְדַבְּרֵי תוֹרָה? תִּלְמוּד לוֹמֵר: "צִדְקַתְּךָ תְּדַבְּרוּן", בְּעִנְיַי תוֹרָה תְּדַבֵּר הַרְבֵּה, וְאֲדַרְבֶּה, כְּכֹל שֶׁתְּדַבֵּר יוֹתֵר תוֹרָה, אַתָּה בּוֹרֵא מְלֹאכִים, אַתָּה

מִדְבַר עִם חֲבֵרִים דְּבוּרֵי תוֹרָה, אֲתָה קוֹנֶה לְעֶצְמְךָ
 שֵׁם טוֹב, יְדִידִים וְרַעִים, וְכֹלֵם אוֹהֲבִים אוֹתְךָ, בְּרַגַע
 שְׁאַתָּה מִתְחִיל לְדַבֵּר דְּבָרִים בְּטִלִּים וְשֶׁל מַה בְּכַף,
 זֶה יְבִיאֲךָ לְלִשׁוֹן-הָרַע, רְכִילוֹת וְלִיצְנוּת, וְתִגִּיעַ
 אַחֲרֶיךָ לְחֻטָּאִים וְעוֹנוֹת. כְּמֵאֲמַר הַתָּנָא (אָבוֹת א,
 יז): וְכֹל הַמְרַבֵּה דְבָרִים — מְבִיא חֻטָּא; עַל-יְדֵי
 רַבּוּי הַדְּבוּרִים, בָּאִים לִידֵי עוֹן.

אֵיזָה חֻטָּא הוּא הַגְּרוּעַ בְּיוֹתֵר? לְשׁוֹן-הָרַע,
 רְכִילוֹת וְלִיצְנוּת. אֲשֶׁר אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
 (עֲרֵכִין טו:): שְׁקוּלָה לְשׁוֹן-הָרַע כְּעֶבֶדָה זָרָה, גְּלוּי
 עֲרִיּוֹת וְשִׁפְיכוֹת דָּמִים. וְהוּא מְסַלֵּק אֶת הַשְּׂכִינָה מִן
 הָעוֹלָם. וְכֵן אוֹמְרִים (שָׁם): כָּל הַמְּסַפֵּר לְשׁוֹן הָרַע,
 אֲמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵין אָנִי וְהוּא יְכוּלִים לְדוֹר
 בְּעוֹלָם. וְזֶה מְאֹד מְצוּי בֵּין בַּחֲוָרִים צְעִירִים,
 שֶׁתְּמִיד צְרִיכִים לְדַבֵּר מִהַזּוּלָת: "אֲתָה יוֹדֵעַ, הֵהוּא
 עָשָׂה כָּךְ וְכָךְ, תִּרְאֶה כִּיצַד מִתְלַבֵּשׁ וְכוּ', תִּרְאֶה
 כִּיצַד מְדַבֵּר וּמִתְנַהֵג" וְכוּ' וְכוּ', אֲזִי מִגִּיעַ
 לְסִכְסוּכִים וּמַחְלָקָת, וְאַחֲרֶיךָ סוּבֵל כָּל הַחַיִּים.
 וְאַל תַּחֲשְׁבוּ שְׁאַחַר הַחֲתָנָה מְשִׁתְּנִים, אֲדַרְבָּה, אֲזִי
 מִתְחִילוֹת הַצָּרוֹת וְהַבְּעָיוֹת, לְהַשְׁתַּנּוֹת יְכוּל הָאָדָם

רק כִּשְׁהוּא עֲדִין בְּחֹר לְבַד, וּכְכֹל שֶׁהוּא צָעִיר
 יוֹתֵר, יְכוּל לְהַשְׁתַּנּוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וְלִכֵּן אוֹמְרִים
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְּרַשׁ תְּהִלִּים, מְזֻמּוֹר יב): אִם הִפְּךָ
 לְשׁוֹנֵף לֹאמֵר לְשׁוֹן-הֶרֶעַ עַל חֲבֵרְךָ, לֵךְ וְשִׁנֵּן בְּדִבְרֵי
 תוֹרָה; יֵשׁ תִּקְנָה כְּשֶׁעֲדִין אֶתָּה צָעִיר, דְּבַרְתָּ עַד כֹּה
 לְשׁוֹן-הֶרֶעַ, רְכִילוֹת, לִיצְנוּת, נְבוּל פֶּה, דְּבָרִים
 בְּטָלִים, לֵךְ תִּתְחִיל לְלַמֵּד תוֹרָה. כִּי הָעֵקֶר זֶהוּ
 שְׁמִירַת הַדְּבוּר. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (בְּבֹא
 מְצִיעָא נח:): כְּשֶׁם שֶׁהוֹנְאָה בְּמִקְחָ, כֵּן הוֹנְאָה
 בְּדְבוּר; כְּשֶׁם שֶׁאֲסוּר לְרַמּוֹת אָדָם בְּמִשְׁאָ וּמִתָּן,
 וְלֹאמְרוֹ עַל מוֹצֵר מְסִים שֶׁשׁוּה יוֹתֵר מְשׁוּיוֹ הָאֲמִתִּי,
 כְּמוֹ-כֵן אֲסוּר לְהִטְעוֹת אֶת חֲבֵרוֹ בְּדִבְרִים. וְזֶה
 הִיסוּד שֶׁל "בְּחֹר מְצַלִּיחַ", שֶׁשׁוֹמֵר עַל פִּתְחֵי פִּיו,
 וְלֹא מְנַבְּלוֹ לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ. וְאוֹמְרִים
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (דְּבָרִים כג, טו): "וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ
 עֲרוֹת דְּבָר", אֵל תִּקְרָא דְּבָר אֶלָּא דְּבוּר, עֲרוֹת דְּבוּר
 — זֶה נְבוּל פֶּה. צָרִיךְ לְשַׁמֵּר מְאֹד לֹא לְנַבֵּל פִּיו,
 וְאִף שֶׁזֶה קָשָׁה מְאֹד לְבָחֹר צָעִיר, וּבְפֶרֶט כְּשֶׁבֹא
 מִרְקַע לֹא טוֹב, שֶׁשֵּׁם נְבִלוֹ אֶת הַפֶּה וְקָלְלוֹ וְכוּ',
 וְדְבָרוֹ כָּל מִינֵי נְבִלָה, וְעִתָּה כְּשֶׁנִּכְנַס לִישִׁיבָה,
 וּמְלַמְּדִים אוֹתוֹ לְשַׁמֵּר עַל פִּיו וְעַל דְּבוּרוֹ, זֶה בֹּא

לוֹ קָשָׁה, אֲבָל צָרִיךְ לִידַע הַיָּטֵב, אֲשֶׁר זֶה הַזְּמַן —
 אִם יִקַּח עֲצָמוֹ בְּיָדָיו — יִצְלִיחַ בְּמָאד מְאֹד!
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אֹמְרִים (פְּסָחִים קִיג.): הַפֶּךְ
 בְּנִבְלָתָא וְאֵל תְּהַפֵּךְ בְּמַלִּין; יוֹתֵר טוֹב לְהִתְעַסֵּק
 בְּנִבְלָה שְׁנוּדָף מִמָּנָה רֵיחַ רַע מְאֹד, אֲבָל צָרִיךְ אֶת
 עוֹרָה לְפָרְנָסָה, הֵינּוּ סַנְדְּלָר, שִׁזְקוּק לְעֵבֶד אֶת עוֹרָה
 לְנַעֲלִים, אוֹ סוֹפֵר הַמְּעַבֵּד עוֹרָה לְקַלָּף וְכוּ' וְכוּ',
 יֵשׁ לָהֶם תּוֹעֵלֶת מְזָה, וְאִף שְׁרִיחָה נוֹדָף, אִף-עַל-
 פִּי-כֵן אֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, מוֹטָב לְהַפֵּךְ אֶת
 הַנִּבְלָה מְכַל צְדָדִיָּה, וְלֹא לְהַפֵּךְ בְּמַלִּי, הֵינּוּ לְפִטְפֹּט
 דְּבוּרֵי הֶבֶל וְרִיק וְכוּ', שְׁלֹא לְהִרְבוֹת בְּמַלִּי שְׁטוּת.
 כִּי בְּחֹר הַמְּפִטְפֹּט בְּלִי גְבוּל — הוּא הַמְּסַכֵּן
 הַגְּדוֹל בְּיוֹתֵר, וּמוֹרָה בְּעַלְלִיל שְׁאִין לוֹ דַּעַת וְשִׁכְל,
 כִּי מִי שֵׁשׁ לוֹ דַּעַת — שׁוֹמֵר עַל פִּתְחֵי פִּיו.
 כְּמוֹ-כֵן אוֹתוֹ בְּחֹר הַמְּרַבָּה לְדַבֵּר — הוּא
 מְסַתְּכֵסֵךְ עִם כָּלֵם. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב אֶצֶל יִשְׁמַעְאֵל
 (בְּרֵאשִׁית טז, יב): "יָדוּ בְּכָל וַיֵּד כָּל בּוֹ", הִזָּה לוֹ עֵסֶק
 עִם כָּל אֶחָד, וְלָכֵן לְכָלֵם הִזָּה עֵסֶק אֶתּוֹ. וְלָכֵן, בְּנֵי
 הַיָּקָר! "בְּחֹר מְצַלִּיחַ" הוּא זֶה שֶׁשׁוֹמֵר עַל דְּבוּרוֹ.
 וְאֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשָׁלַּיִם בְּרָכוֹת סח.): כָּל
 פִּטְטָיָא בִישִׁין וּפִטְטָיָא דְּאוּרִיתָא טַב; כָּל

הַפֶּטְפוּטִין זֶה רַע מְאֹד, לֹא יוֹצֵא מִזֶּה דְבָר, אֲבָל פֶּטְפוּטִי תוֹרָה זֶה טוֹב, לְדַבֵּר רַק דְּבוּרֵי תוֹרָה, דְּבָרֵי חֲזוּק וְעִדּוּד, אֶחָד יִלְמַד עִם זולָתוֹ, אֶחָד יַעֲוֹרֵר אֶת זולָתוֹ, זֶה חָשׁוּב מְאֹד מְאֹד בְּשָׁמַיִם, וְזֶה בּוֹנֶה אֶת הַמַּהוּת שֶׁל "בְּחֹר מַצְלִיחַ". וְלִכֵּן זִכֹּר הֵיטֵב, בְּנֵי הַיֶּקָּר! שֶׁהִיסוּד אֶצֶל "בְּחֹר מַצְלִיחַ" — לְשֹׁמֵר עַל הַדְּבוּר. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים ג.): מַעוֹלָם אֵל יוֹצֵא אָדָם דְּבָר מְגַנֶּה מִפִּיו, כִּי בְּזֶה מוֹרָה שֶׁהוּא פָּסוּל, וּמְגַלֶּה אֶת פְּרָצוּפוֹ הָאֲמִתִּי. כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סו), שְׁכָל אָדָם מֵה שְׁחֹשֵׁב — מוֹצֵא מִפִּיו. נִמְצָא, אִם אָדָם מְדַבֵּר מֵה שְׂאִין צָרִיף, מְגַלֶּה לְכָלֵם מֵהוּ, וּמִיָּהוּ וּמֵה עֲשָׂה! וְלִכֵּן "בְּחֹר מַצְלִיחַ" שׁוֹמֵר עַל מוֹצֵא שְׁפָתָיו.

ג.

הִיסוּד הַשְּׁנֵי לְבָחֹר מַצְלִיחַ — זְכוּרֹן הַיּוֹם
הָאֲחֵרוֹן

בְּנֵי הַיֶּקָּר! עֲלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר אֵיתָא בְּדְבָרֵי
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קַהֲלַת רַבָּה, פְּרָשָׁה יב, סִימָן יב): סוּף

דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמַע (קִהְלֵת יב, יג) — סוּף דְּבוּרוֹ שֶׁל אָדָם, הַכֹּל מִשְׁמִיעִין אֶת מַעֲשָׂיו, כְּשֶׁר הָיָה פְּלוֹנִי זֶה, יֵרָא שָׁמַיִם הָיָה פְּלוֹנִי זֶה וְכוּ'. כְּשֶׁאָדָם יוֹצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם, כֻּלָּם הוֹלְכִים אַחַר מִטָּתוֹ וּמַלְוִים אוֹתוֹ, וְכֹל אֶחָד מְדַבֵּר מִי הוּא הָיָה; אִם הָיָה אָדָם יֵרָא שָׁמַיִם, אִם הָיָה אִישׁ טוֹב — הַכֹּל מִשְׁבַּחִים אוֹתוֹ. וְלִהְפֹךְ, אִם הָיָה אָדָם רָשָׁע, חַס וְשָׁלוֹם, אִישׁ רַע וּבִלְיַעַל, עֲשֵׂה רָשָׁעוֹת וְאַכְזָרִיוֹת כָּל יְמֵי חַיָּו — אֵין מָה לְדַבֵּר, מִתְבַּיְשִׁים בּוֹ, מִשְׁפִּילִים עֵינֵיהֶם לְקַרְקַע. מָה הַהִפְרָשׁ בֵּינֵיהֶם? אֵלָא אִם אֶחָד זָכָה, וְלָמַד כָּל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדָרָשׁ, רַמְבַּ"ם, טוֹר וְשִׁלְחַן עָרוּךְ, זֵהר וְתַקוּנִים, סְפָרֵי חֲסִידוֹת, סְפָרֵי מוֹסֵר, וְכוּף הַחֲזִיק יוֹם אַחַר יוֹם, הַתְּפִלָּל שְׁחָרִית, מִנְחָה, עֶרְבִית בְּמִנְיָן, בְּכֹנֶנָה יוֹם יוֹם, וְכוּף הַמְּשִׁיךְ כָּל חַיָּו, קִבֵּל אֶת כָּל אֶחָד בְּסֹבֵר פְּנִים יְפוֹת, הַקָּדִים שָׁלוֹם לְכֹל אָדָם, עֲזֹר לְכֹלִים — זֶה צְדִיק! עָלִיו אֵין דֵּי שְׁבַחִים לְשַׁבְּחוֹ, כֻּלָּם זוֹכְרִים אוֹתוֹ לְטוֹבָה, וְכֻלָּם אוֹהֲבִים אוֹתוֹ, וְקוֹרְאִים שֵׁם בְּנָם עַל שְׁמוֹ. וְלִהְפֹךְ — אִם אָדָם יוֹם אַחַר יוֹם לֹא פֶתַח סֵפֶר, אֵינוֹ יוֹדֵעַ מָה זֶה מִקְרָא, מָה זֶה מִשְׁנָה, מָה זֶה גְּמָרָא, מָה זֶה מְדָרָשׁ, מָה זֶה

רמב"ם, טור וְשִׁלְחַן עָרוּף, מֵה זֶה סְפָרֵי חֲסִידוֹת וּמוֹסָר, וְהוּא גָּנָב, גְּזֵלָן, מְלַסְטֵם אֶת הַבְּרִיּוֹת, אֵינְנוּ מִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן, עַז פָּנִים וְחֲצוּף, לוֹעֵג לְכָל־מִכָּה אֶת כָּל־מֵרָמָה אֶת כָּל־מְרָשָׁע, הָרִי זֶה רָשָׁע מְרָשָׁע, שָׂאף אֶחָד אֵינּוּ רוֹצֵה לְהַכִּירוֹ וְלֹא לַעֲמֹד בְּדֵ' אֲמוֹתָיו. וְאֵימְתִי זֶה נִתְגַּלֶּה? בַּיּוֹם הָאֲחֵרוֹן! נִגְמְרָה מִסֵּכֶת חַיִּים. הָרָשָׁע הוֹלֵךְ לְגִיּהֲנוּם, וְהַצַּדִּיק הוֹלֵךְ לְגֵן-עֵדֶן. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁבַת קִנְגֵי), שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר לְתַלְמִידָיו: "שׁוּב יוֹם אֶחָד לְפָנַי מִיַּתְדֶךָ"; יוֹם אֶחָד קֹדֶם הַסְּתַלְקוֹתֶךָ מִזֶּה הָעוֹלָם תִּתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן שְׁחָרִית, מְנַחֵה, עֶרְבִית, תִּלְמַד מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדָרָשׁ, רַמְבַּ"ם, טוֹר וְשִׁלְחַן עָרוּף, זֶהר וְתַקוּנִים, סְפָרֵי חֲסִידוֹת, סְפָרֵי מוֹסָר. שְׂאֵלוֹהוּ תַלְמִידָיו: וְכִי אֵיךְ יוֹדֵעַ אָדָם אֵימְתִי יָמוּת? אָמַר לָהֶם: תָּשׁוּב הַיּוֹם, שְׂמָא תָמוּת לְמַחָר; נִמְצָא, שְׁכָל יָמִיו בְּתִשׁוּבָה.

וְעַל-כֵּן הַיְסוּד הַשְּׁנַי שֶׁ"בְּחֹר מְצַלִּיחַ" צָרִיךְ לְהַכְנִיס בְּעֶצְמוֹ — לְזָכֹר אֶת יוֹם הַמָּוֶת. שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר (קִהְלַת ז, א): "טוֹב יוֹם הַמָּוֶת מִיּוֹם הַיְלָדוּת", אוֹמְרִים עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קִהְלַת

רְבָה, פָּרְשָׁה ז', סִימָן ד'): כְּשֶׁנוֹלָד תִּינוּק — כָּלָם
 שְׂמֵחִים, וְכִשְׁנִפְטָר אָדָם — כָּלָם בּוֹכִים. הִזָּה צָרִיף
 לְהִיּוֹת לְהַפּוֹף — כְּשֶׁנוֹלָדִים — צָרִיכִים לְבָכוֹת,
 כְּשֶׁמֵּתִים — צָרִיכִים לְצַחֵק וְלִשְׂמֵחַ; מְשַׁל לְסַפִּינָה
 הַיּוֹצֵאת מִהַנֶּמֶל וּמִפְּלִיגָה לַיָּם הַגָּדוֹל, וְצָרִיכָה
 לְהַגִּיעַ לִיעוּדָה — מְדִינָה רְחוֹקָה מְאֹד. אֲזִי כָּלָם
 מִפְּחָדִים, מִי יוֹדֵעַ אֵילֹו תֵּהֱפֹוכוֹת וּמְאוֹרְעוֹת יְקֻרוֹהָ
 בְּדַרְכָּהּ, אֵילֹו שׁוֹדְדֵי יָם יִתְּפֹסוּהָ, וַיִּהְרָגוּ אֶת
 הַמְּלָחִים, יִשְׁלִיכוּם לַיָּם, יִגְזְלוּ אֶת כָּל הַסְּחֹרוֹת
 וְכוּ' וְכוּ', וְהַפְּחָד וְהַיְרָאָה עֲצוּמִים, הַחֲשָׁשׁוֹת
 וְהַדְּאָגָה גְּדוֹלִים, כִּינּוֹן שְׂמִינָה לִיעוּדָה
 בְּשָׁלוֹם, אֲזִי יוֹצְאִים הַכֹּל בְּשִׂמְחָה, בְּחִצּוֹצְרוֹת
 וּבְקוֹל זְמֵרָה, וּמִתְקַבְּלֵת בְּתֵרוּעָה שְׂעֵבְרָה אֶת הַיָּם
 הַגָּדוֹל לְלֹא פֶגַע. כְּמוֹ-כֵן מְסִימִים חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים, יֵלֵד נוֹלָד, אֵף אֶחָד אֵינוֹ יוֹדֵעַ מֵהוּ
 וּמִיָּהוּ, וּמֵה מְסַגֵּל לַעֲשׂוֹת בְּחַיִּים, כִּי־צַד יִגְדֵל, וּמֵה
 יֵצֵא מִמֶּנּוּ, כִּי לְצַעֲרֵינוּ הָרַב, רָאִינוּ שֶׁהַרְבֵּה יֵצְאוּ
 לְתַרְבוֹת רְעָה, וְחֻטְאוֹ וְהַחֲטִיאוֹ אֶת הָרַבִּים בְּחֻטְאָם,
 וְהִפְּכוּ אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, לֹא הִי שְׂטֵמָאוֹ עֲצָמָם,
 אֲלֹא טֵמָאוֹ אַחֲרֵים, כְּדִגְמַת יִרְבְּעָם בֶּן נֶבֶט, שְׂחָטָא
 וְהַחֲטִיאוֹ אֶת הָרַבִּים, וְחֻטְאֵ הָרַבִּים תְּלוּי בּוֹ. וְכֵן חִי

בְּחֹר מְצַלִּיחַ

תסה

כָּל חַיֵּיו בְּחֻטָּאִים וְעוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, גָּנֵב, גָּזֵל, רָצַח,
שָׁפַךְ דָּמִים, הִנֵּה כְּבֹר מִנְחַ פְּגַר מֵת, וְשָׂמוּ נִשְׂאָר
לְשִׁמְצָה וּלְדִרְאוֹן עוֹלָם. לֹא-כֵן, אָדָם שֶׁעֲבַד עַל
עֲצָמוֹ כָּל חַיֵּיו מִהֵיוֹתוֹ בְּחֹר צָעִיר, הֵן בְּמִדּוֹת
טוֹבוֹת, הֵן בְּיִרְאַת שָׁמַיִם, הֵן שֶׁהֲרָגִיל עֲצָמוֹ
לְהִתְפַּלֵּל שֶׁלֹּשׁ תְּפִלוֹת: שְׁחֲרִית, מִנְחָה, מְעֵרִיב
בְּמַנְיָן, בְּצַבוּר וּבְקוֹל רָם, בְּחִיּוֹת וּבְדַבְּקוֹת
לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הֵן שֶׁהִתְמִיד בְּלִמּוּד מְקַרָּא,
מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדָרָשׁ, רַמְבַּ"ם, טוֹר וְשִׁלְחַן עָרוּף,
זוֹהַר וְתַקוּנִים סְפָרֵי חֲסִידוֹת וּמוֹסָר, וְהִתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ-
אֶרֶץ, הַקְדִּים שְׁלוֹם לְכָל אָדָם, עָשָׂה טוֹבוֹת לְזוּלָתוֹ,
וּמָסַר נַפְשׁוֹ בְּעַבוּר כָּלָם, בָּא יוֹמוֹ הָאַחֲרוֹן, אִיזוֹ
שִׁמְחָה הִיא זֶה?! אָדָם זֶה עָבַר אֶת הַיָּם הַגָּדוֹל
בְּשְׁלוֹם, אַף שֶׁהִיָּתָה שָׁם רוּחַ סְעָרָה, וְאִימֹ הַגְּלִים
לְבָלְעוּ — הִתְגַּבַּר עַל הַכֹּל, וְעָלִיו נֹאמַר: "טוֹב יוֹם
הַמּוֹת מִיּוֹם הַחַיִּים". וְזֶה מֵה שֶׁרַבְּנוּ ז"ל מְחַדִּיר
בְּנוֹ, שֶׁתְּמִיד נִזְכָּר שֶׁיְבוֹא הַיּוֹם וְנִצְטָרֵךְ לְעֹזֵב אֶת
זֶה הָעוֹלָם, וְאִין אִישׁ יָכוֹל לְהִתְחַמֵּק מִזֶּה, מְכַרְחִים
לְצֵאת מִזֶּה הָעוֹלָם — אִם בְּרַצוֹנָנוּ אוֹ שְׁלֹא
בְּרַצוֹנָנוּ. לְכֵן אוֹמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א',
סִימָן נד), שֶׁצָּרִיכִים לְשָׂמוֹר עַל הַזְּכוּרֹן מְאֹד כִּי אֵד,

וְעַקֵּר הַזְכָּרוֹן לְזִכֹּר בְּעֵלְמָא דְאֵתִי, לִידַע שְׂיֵשׁ עוֹד
 עוֹלָם שְׂעֵלִינוּ לְחִזּוֹר אֵלָיו. וְלִכֵּן "בְּחֹר מְצַלִּיחַ"
 כְּשֶׁהוּא עֹדִין צָעִיר, מְחַדִּיר דְּבָר זֶה עֲמֵק בְּלִבּוֹ:
 "הֲלֹא לֹא אֲשָׂאֵר פֹּה, אֲלֹא אֵצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם, לָמָּה
 לִי לְצֵאת בְּשֵׁם רַע, וְאַחֲר־כֵּן לְסִבֵּל גִּיהֵנוּם?! יוֹתֵר
 טוֹב לִי לְצֵאת בְּשֵׁם טוֹב וְלִהְפָּנֵס לְגַן-עֵדֶן". בְּחֹר
 מְצַלֵּחַ יוֹדֵעַ, שֶׁהַיּוֹם הַזֶּה הוּא הַיּוֹם הָאַחֲרוֹן שְׁלוֹ,
 וְאִם-כֵּן, "עָלִי לְשִׁמְרוֹ מִכָּל מְשֻׁמֶר, עָלִי לְהִתְפַּלֵּל
 בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה". וְכִמְאִמָּרֵם ז"ל (יְלִקוּט שְׂמַעוֹנֵי
 תְּהִלִּים ב', רַמְזוֹ תְּרַכְג'): בְּשִׁעָה שְׂאָדָם עוֹמֵד בְּתַפְלָה,
 הוּא שֵׁשׁ וְשִׁמְחָה שְׂמֵחַת־פִּלֵּל לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

לומד תורה — הרי הוא מאשר, כי איזה נעם
 זה להרגיל עצמו ללמד בכל יום מקרא, חמש
 ורש"י עם התרגום, כדי לסיים את פרשת השבוע:
 שנים מקרא ואחד תרגום, כמאמרם ז"ל (ברכות ח):
 לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור, שכל
 המשלים פרשיותיו עם הצבור, משלימים לו ימיו
 ושלנותיו; הינו שזוכה, אשר נשלמים ימיו בטוב
 ובנעימים.

בְּחֹר מְצַלִּיחַ

תסז

כְּמוֹ-כֵן לומד מְשֻׁנָּה; הָאֵם אֶתָּה יודע, בְּנֵי הַיָּקָר, מַה זֶה לְמוֹד מְשֻׁנִּיּוֹת? כְּמֵאמָרָם ז"ל (ויקרא רבה, פְּרָשָׁה ז', סימן ג'): אֵין הַגְּלִיּוֹת מִתְקַבְּצוֹת אֶלָּא בְּזָכוֹת לְמוֹד מְשֻׁנִּיּוֹת. מ'ש'נ'ה' אוֹתִיּוֹת נ'ש'מ'ה', כְּאֲשֶׁר לומד עוד פָּרָק וְעוֹד פָּרָק, מְזַכֵּךְ אֶת נִשְׁמָתוֹ. וּמְכַל שֶׁכֵּן כְּשֶׁבְחֹר צָעִיר מְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת, מְרַגֵּישׁ כָּל מִינֵי טַעְמִים בְּחַיִּים, כָּל מִינֵי תַעֲנוּג, וְאִינוֹ רוֹצֵה לְעֹזֵב אֶת הַמְשֻׁנִּיּוֹת, וּכְכֹל שֶׁלומד יוֹתֵר, נַעֲשֶׂה לוֹ הַלְמוֹד בְּנִקְל יוֹתֵר.

עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּאֵין עֶרְךָ כְּשֶׁבְחֹר מִתְחִיל לְלַמֵּד גְּמָרָא, וּמִתְמִיד בָּהּ, וּמַעֲמִיק בְּתוֹכָהּ, אֵין טוֹב יוֹתֵר מִזֶּה. וְצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת שְׁלֹשָׁה שְׁעוּרִים בְּגְמָרָא: שְׁעוּר כְּסֻדְרָן לְבִקִּיאוֹת, לְהִתְחִיל מְבָרְכוֹת וּלְסִימָה, לְהִתְחִיל שַׁבָּת וּלְסִימָה, לְהִתְחִיל עֲרוּבִין וּלְסִימָה וְכוּ', לְסִיִּים מְסַכְתָּא אַחַר מְסַכְתָּא, עַד שְׁיִהְיֶה בְּקֵי בְּכָל הַשַּׁ"ס, וְזֶה יְכוּל לְלַמֵּד הַרְבֵּה לְאֵין עֶרְךָ. וְכְמֵאמָרָם ז"ל (עבודת זרה יט): לְעוֹלָם לְגֹרֶם אִינִישׁ, וְאַף-עַל-גַּב דְּלָא יָדַע מַאי קָאָמַר; לְגֹרֶם הַרְבֵּה דְּפִים גְּמָרָא, שְׂבֻזָּה קוֹנָה לְעֲצָמוֹ

אַרְבָּעָה מְלֵאכֵי שְׁמִירָה, שֶׁהֵם רְאֵשֵׁי תְבוֹת
 גְּמַ'ר'א': גְּבֻרִיאֵל, מִיכָאֵל, רִפְאֵל, אִוְרִיאֵל.
 שְׁעוֹר שְׁנֵי לְמוֹד בְּגֻרְסָא, לְקַחַת מְסַכַת אַחַת, וְלַחְזֹר
 עָלֶיהָ מְאָה פְּעָמִים וְאַחַת, גַּם-כֵּן בְּדֶרֶךְ זוֹ, כְּמוֹ
 שְׁרָצָה רַבְּנֵי ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עו), לוֹמֵר וְלוֹמֵר
 הַרְבֵּה, לְגַרְסַת הַרְבֵּה דְפִים גְּמָרָא כְּסֻדְרָן, וְיִכּוֹל לְסַיֵּם
 פְּעָמִים אֵין מְסַפֵּר אֶת הַש"ס בְּאַפְּן זֶה, לְחֹזֵר כָּל
 מְסַכַת מְאָה פְּעָמִים וְאַחַת, אֵיזָה נֶעַם, אֵיזוֹ עֲרֻבוֹת,
 כְּשֶׁמְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְלַמֵּד בְּגֻרְסָה דָּף אַחַר דָּף, דָּף
 אַחַר דָּף. הֵינּוּ לְקַחַת מְסַכַתָא אַחַת, וְלְגַרְסַת אוֹתָהּ
 מְאָה וְאַחַת פְּעָמִים בְּגֻרְסָה. וְאַחֲרֵי-כֵן שְׁעוֹר
 שְׁלִישִׁי: הַמְסַכַתָא שֶׁלְמַד בְּגֻרְסָא מְאָה וְאַחַת
 פְּעָמִים, יִלְמַד עִם כָּל הַמְפָרְשִׁים בְּעִיּוֹן, מְהֵרָא שׁוֹן
 שְׁבֻרָא שׁוֹנִים עַד הָאַחֲרוֹן שְׁבֻרָא שׁוֹנִים, וְיוֹצִיא
 הֵתְלָכָה מִכָּל מִימְרָא בְּגֻרְסָא, אֵיזָה נֶעַם זֶה!
 כְּשֶׁאָדָם מְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְלַמֵּד בִּימֵי צְעִירוֹתוֹ שְׁלֹשָׁה
 שְׁעוּרִים בְּגֻרְסָא: שְׁעוֹר כְּסֻדְרָן בִּש"ס לְבִקִּיאוֹת,
 שְׁעוֹר מְסַכַת אַחַת מְאָה פְּעָמִים וְאַחַת, שְׁעוֹר בְּעִיּוֹן
 אוֹתָהּ הַמְסַכַת, הֵלֵא יִצְלִיחַ בְּמָאד מְאֹד. וְכֵן לְלַמֵּד
 מְדַרְשׁ רַבָּה, מְדַרְשׁ תַּנְחוּמָא, שְׁמַרְגִּישִׁים בְּזֶה כָּל
 מֵינֵי טְעָמִים בְּחַיִּים.

כְּמוֹ-כֵן יִתְמִיד בְּלִמּוּד רַמְבַּ"ם, כְּשֶׁאָדָם לּוֹמֵד
בְּכָל יוֹם רַמְבַּ"ם, הוּא מְרַגֵּשׁ נֶעֱם וְתַעֲנוּג עַל־אִי.
כְּמוֹ שְׂדוּרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת דְּרִשׁוֹ: "מִ'חִיָּה מִ'תִּים
בְּרַחֲמִים רַבִּים" רֵאשִׁי תְבוּת: רַמְבַּ"ם. מִי שֶׁלּוֹמֵד
בְּכָל יוֹם פָּרָק אוֹ שְׁנֵי פָּרָקִים אוֹ שְׁלֹשָׁה פָּרָקִים
רַמְבַּ"ם, הֵרִי זֶה מְחִיָּה מִתִּים, כִּי (בְּרֻכּוֹת יח:):
'רִשְׁעִים בְּחִיָּהֶם קְרוּיִים מִתִּים', וְעַל-כֵּן כְּשֶׁלּוֹמֵד
רַמְבַּ"ם, שְׁזֶה מְקוֹר הַהֲלָכָה, אֲזִי "מְחִיָּה מִתִּים
בְּרַחֲמִים רַבִּים", מְמַשִּׁיף עַל עֲצָמוֹ רַחֲמִים רַבִּים
וְעֲצוּמִים.

וְאַחֲרֵי-כֵן לּוֹמֵד טוֹר וְשִׁלְחַן עֲרוּף, וְאִינוּ זֶז
מִזֶּה, אֲשֶׁר הֵם הַשׁוֹטֵר שֶׁל הָאָדָם. יְהוּדֵי נִקְרָא רַק
מִי שֶׁלּוֹמֵד שִׁלְחַן עֲרוּף, וּמִי שֶׁמְקַיְמוֹ בְּלִי שׁוּם
חֻכְמוֹת כָּלֵל. וְרַבְּנּוֹ ז"ל הִקְפִּיד עַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו,
וְאָמַר (שִׁיחֻת-הַר"ן, סִימָן כט), שֶׁכָּל אֶחָד מֵאֲנָשָׁיו
יִלְמַד בְּכָל יוֹם שִׁלְחַן עֲרוּף. וְלִכֵּן הַשׁוֹטֵר שֶׁל הָאָדָם
זֶה הַשִּׁלְחַן עֲרוּף, אֲסוּר לְצֵאת מִגְּדָרָיו כִּהוּא זֶה.
וּבְרַגַע שְׁנוּטָה הֵימָנוּ, כְּבָר צְרִיכִים לְהִתְבּוֹנֵן עָלָיו,
אֲשֶׁר מְסַכֵּן הוּא, כִּי הוֹלֵךְ וּמְדַרְדֵּר מִדְּחֵי אֶל דְּחֵי,
מְדַרְךָ הַמְּלָךְ. לִכֵּן אוֹמַר רַבְּנּוֹ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת

יִרְאֶה, חֶלֶק ב', סִימָן ג'): עַל-יְדֵי לְמוּד שְׁלַחַן עָרוֹף, בְּאִים לִירְאָה; מְשׁוּטֵר כָּל אֶחָד מִפְּחָד, כִּי תִפְקִידוֹ לְשֹׁמֵר שְׁלֹא יִזְוֶזוּ מִחֲקֵי הַמְּדִינָה, וְעַל-כֵּן ט'וֹר' וְש'לַחַן עָרוֹף הֵם רְאִשֵׁי תְבוֹת 'שׁוּטֵר'. אִם אָדָם לֹמֵד בְּכָל יוֹם ר'מַב"ם ט'וֹר' וְש'לַחַן עָרוֹף, יֵשׁ לוֹ 'שׁוּטֵר' טוֹב. יְהוּדֵי צָרִיף שׁוּטֵר שִׁישְׁמְרָנוּ, וְזֶה הַשְׁלַחַן עָרוֹף, וּבְלִי לְמוּד בּוֹ — אֵינְנוּ יְהוּדֵי. וּבְפָרֵט אֵלּוּ שָׂרָק עֲכָשׁוּ שָׁבִים בְּתִשׁוּבָה, מִמְּכָרְחִים לְהִיּוֹת בְּקִיָּאִים בְּהִלְכָה, וְלֹא — נִכְשָׁלִים בְּעִבְרוֹת חֲמוּרוֹת שֶׁל כְּרִיתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית-דִין, סְקִילָה וְכוּ', אִם אָדָם אֵינּוּ יוֹדֵעַ הַלְכוֹת שַׁבָּת, הוּא בָּא לְיַדֵּי חֲלוּל שַׁבָּת, אוֹ שְׂאָר הַלְכוֹת הַמְּכָרְחוֹת לְאַבְרָהָם, אֲשֶׁר אִם אֵינּוּ לֹמְדִים, עָלוּל לָבֵא לְאֶסוּר כְּרִיתוֹת, וְדָבָר זֶה צְרִיכִים לְלַמֵּד כָּל הַחַיִּים.

וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁבְּחֹר צָעִיר מְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְלַמֵּד כָּל יוֹם זֶהָר וְתִקּוּנִים, שְׁנֵה מְזַכֵּךְ אֶת הַנֶּפֶשׁ. וְהָאֵר"י הִקְדוּשׁ נָתַן תִּקּוּן לְבַעַל עֵבֶרָה — לֹמֵר בְּכָל יוֹם חֲמִשָּׁה דַפֵּי זֶהָר וְתִקּוּנִים, וְאָמַר הָרַב הִקְדוּשׁ מְקַאֲמְרָנָא זי"ע: אִם הָיָה בְּכַחֲוֵי, הָיִיתִי מִחֲדִיר בִּילָדִים בְּנֵי תִשְׁעָה, שִׁיאֲמָרוּ וַיִּגְרָסוּ זֶהָר וְתִקּוּנִים, כִּי

אם אחד לומד תורה כשהוא בחור צעיר, זה נקרא "בחור מצליח", ויפּרַח וישגשג כל חייו, יהיה לו גם שפע בפרנסה, ולא יחסר לו דבר, יהיה דבוק בהקדוש-ברוך-הוא, באין סוף ברוך הוא, ולא יצטרך לשרת בני-אדם, לא יסתכסך עם שום ברִיה שבעולם, יהיו לו החברים הטובים ביותר: אביו ורְבֵּא, רבינא ורב אשי, תנאים ואמוראים, אתם אין יכולים להסתבך, והם שומרים אותו. לא-כן בחור צעיר שהוא בחור בטלן, בחור כושל ומספן, פורק מעצמו על תורה, ואת שנותיו היפות והטובות ביותר — ימי נעוריו, מבלה בשטיות, מתקוטט עם כל אחד, וחושב שהוא תמיד צודק, שכלם מתחילים אתו, והוא 'שה תמים', ולכלם יש חשבון דיקא אתו, מה קורה עמו לבסוף? לוקחים אותו לצבא, ואחר-כך יש לו בעיות בחיים, ונותנין עליו על מלכות ועל דרך ארץ, ומסתכסך עם אשתו. ואינו יכול לחיות בשלום ובאהבה, רב עם כלם, וכל חייו מרים כלענה, ולבסוף גם כסף אין לו, כי מבזבזו על סמים, סיגריות, וחיב כספים, והנושים רודפים אותו, ואין לו — לא עולם הזה ולא עולם הבא, והוא אמלל גדול. לכן, בני היקר!

תִּשְׁמַע הַיֵּטֵב מֵה לְפָנֶיךָ! בְּחֹר צָעִיר צָרִיךְ לְזָכֹר
הַיֵּטֵב, שֶׁהַיּוֹם הַזֶּה הוּא יוֹמוֹ הָאַחֲרוֹן, וְאִם-כֵּן עָלָיו
לְמַלְאוֹתוֹ בְּכָל טוֹב רוּחָנִי וְנִצְחִי, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל
אַחַר כָּלֵל.

ד.

הַיִּסוּד הַשְּׁלִישִׁי לְבְּחֹר מַצְלִיחַ — גְּמִילוּת חֲסָדִים

בְּנֵי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר "בְּחֹר מַצְלִיחַ"
צָרִיךְ לְזָכֹר תָּמִיד, וּלְהַחֲדִיר עִמָּךְ בְּלִבּוֹ, אֲשֶׁר כָּל
אֲשֶׁר עוֹשֶׂה לְאַחַר — זֹאת יַעֲשֶׂה לוֹ. חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (סוֹטָה ח.): בְּמַדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד
— בָּהּ מוֹדְדִים לוֹ; מֵה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לְזוּלָתוֹ —
יִשְׁלְמוּ לוֹ בַּחֲזָרָה. לְכֵן כְּדַאי לְהִיּוֹת בְּעַל חֶסֶד,
לְגַמֵּל טוֹבוֹת עִם הַזּוּלָתוֹ, כִּי אִם תַּעֲשֶׂה חֲסָדִים עִם
הַבְּרִיּוֹת, יִשְׁיבוּ לְךָ טוֹבוֹת, וְכָל חֲבֵרֶיךָ יֵאָהְבוּ
אוֹתְךָ, יַחֲפְצוּ בְּקִרְבְּתְךָ, כִּי בְּנֵי-אָדָם אוֹהֲבִים אִישׁ
טוֹב וּבְעַל חֶסֶד. לְכֵן "בְּחֹר מַצְלִיחַ" דוֹאֵג תָּמִיד
בְּעֵבוֹר כָּלֵם, וְלֹא רַק לְעֲצָמוֹ, בְּכָל תְּחוּם וּבְכָל
שְׂטַח, אִם זֶה בְּאֶכָּל — מִכִּיִּן לְכָלֵם, וְחוֹשֵׁב
מֵאַחֲרַיִם, מִתְּבוֹנֵן וּמִבֵּיט אִם אֵינָם חֲסָרִים דָּבָר, וְלֹא

אורף זמן רב, עד שיודעים כלם מיהו הבחור הטוב
 והמצלח ביותר בשיבה. כמו־כן בענין הנקיון,
 "בחור מצליח" משתדל לנקות את המקום, ושומר
 על הנקיון, דואג לנקיון הישיבה, שכלם יחישו נח
 במקום. ולא חולף זמן רב, ויודעים, שבחור זה
 מורם משכמו ומעלה, בעל חסד גדול, והוא
 המצלח ביותר, ושמו הטוב עולה מעלה מעלה.
 וכמו שאומר דוד המלך (קהלת ז, א): טוב שם
 משמן טוב; שמן טוב זה רק במקומו, אף שם טוב
 מסוף העולם ועד סופו; אדם יכול לשבת במקום
 נדח, אף שמו הטוב הולך לפניו. פי זה היסוד
 ל"בחור מצליח", שחפץ בכל מאדו שיהיה בעבור
 כלם בגשמיות וברוחניות, ודואג לכלם, מסייע
 לחבריו, רואה ומתבונן סביבו ובודק למי חסרים
 צרכיו, ונותן לזה לחם, לזה שתיה, לזה המתקשה
 בהבנה — מסייע בלמוד וכו', דואג לנקיון וכו',
 ולא אורף זמן רב, ומתגלה טוב לבו לכל בחורי
 הישיבה, וחפצים בקרבתו; פי שואלים: מי דאג
 לפלוני, לאמוני?! ומצביעים על בחור זה. אשר
 כל זה בכלל גמילות חסד.

ואומרים חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה פח, סימן ה'): בשעה שרצה הקדוש-ברוך-הוא לברא את האדם, באו וקטרגו כלם לבל יברא, רק מדת החסד אמרה: יברא — שיהא גומל חסדים. אדם כלו חסד! אמת אמרה: אל יברא, שכלו שקרים. הלך הקדוש-ברוך-הוא וזרקה ארצה, כמו שכתוב (דניאל ח, יב): "ותשלך אמת ארצה", ושמע לחסד, וברא את האדם. שואל על זה מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי-הלכות, הלכות רבית, הלכה ה'), איך יתכן דבר כזה, שהקדוש-ברוך-הוא יקח את האמת, וישליכנה על הארץ, הלא חותמו יתברך הוא אמת? אמת היא יסוד הבריאה, והקדוש-ברוך-הוא זורק אותה, ולוקח חסד תחתיה, כיצד יתכן? מסביר מוהרנ"ת ז"ל, אם אמת אומר אל יברא, אין זו אמת, וצריכים להשליכה, כי אם בחרו מקטרג על בחרו שני, ומדבר בגנותו, צריכים לידע שהבחרו המקטרג איננו אמת, כי אין פדבר הזה שפלוני איננו טוב, כל הבחורים טובים, כל בחרו צעיר יכול להשתנות, כל בחרו יכול להיות "בחרו מצליח" ומצלח. ואם פלוני אומר על אלמוני שאיננו שוה — אין זו אמת, ואמת כזו צריכים

לזרק. חסד אמר יברא, כי פלו חסד, דבר זה חשוב מאוד בשמים. לזאת אומרים חכמינו הקדושים (ירושלמי סנהדרין נ.): אם ראיתם זכות אבות שמטה, וזכות אמהות שנתמוטטה, לכו והדבקו בחסד; אנו חיים רק בזכות אברהם, יצחק ויעקב, אנו חיים רק בזכות שרה, רבקה, רחל ולאה, ואם נפלנו כל-כך וחסאנו כפי שחסאנו, עד שכבר תמה זכות אבות ואמהות, אומרים חכמינו הקדושים אל תתיאשו, אלא לכו והדבקו בחסד. אשר חסד חשוב במאד מאד אצל הקדוש-ברוך-הוא, עד כדי כך, שאומרים חכמינו הקדושים (ירושלמי תענית כא.): "ובצל ידי כסיתיה" (ישעיה נא, טז) — זו גמילות חסדים, שכל העוסק בגמילות חסדים זוכה לישוב בצלו של הקדוש-ברוך-הוא; הגמילות חסד הכי גדול שבחור צעיר יכול לעשות בישיבה — לעזור לזולת, וזה היסוד השלישי ש"בחור מצליח" צריך להחזיר בעצמו היטב, שהוא יהיה בחור בעל לב טוב, ויעשה טובות לכלם, ואף שיצערו אותו, הוא יגמל חסד, ויבליג על מדותיו.

וכן נהגו חכמי ישראל כשנכנסו לישיבה,

וּבְפֶרֶט כְּשֶׁהָיוּ צְעִירִים, כָּל הַבְּחֹרִים הַמְּבַגְרִים
 הֵחֵלוּ לָרֹדֶפֶם, וּבְפֶרֶט כְּשֶׁרָאוּ שֶׁהֵם מַצְלִיחִים מְאֹד,
 מִתְנַהֲגִים כִּיאוֹת, לְמַדְנִים, אֵינָם מְבַלִּים זְמַנָּם,
 עוֹזְרִים לְכֻלָּם, אֵינָם מְפַטְפְּטִים דְּבָרִים בְּטִלִּים וְכוּ',
 אֲזִי הֵחֵלוּ לְקַנֵּא בָּהֶם, הִנֵּה הֵם עֲצָמָם יוֹשְׁבִים
 בִּישִׁיבָה שְׁנֵתִים, שָׁלֵשׁ, וְנוֹתְרוּ יְבֻשִׁים לְגַמְרִי, לְלֹא
 טַפַּת לְחִלּוּחִית, בּוֹלֵי עֵץ, לֹא הִנִּיבוּ פְרוֹת, וְהִנֵּה בָּא
 בְּחֹר צְעִיר, וְשׁוֹמֵר פִּיו, אֵינוֹ מִנְּבֹלוֹ כָּלֵל וְכָלֵל,
 וְאֵף שֶׁמְשַׁפִּילִים אוֹתוֹ, הוּא יָדַם וַיִּשְׁתַּק, מִקְפִּיד עַל
 מוֹצֵא שְׁפָתָיו, מִתְמִיד בַּתּוֹרָה, מְטִיל בְּכָל חֶלְקֵי
 הַתּוֹרָה, עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם כָּלֵם, מְנַקֵּה אֶת הַמָּקוֹם,
 דוֹאֵג לְאֶכָּל בְּעֵבֹר כָּלֵם, שָׂמוֹ הַטּוֹב עוֹלָה מֵעֶלְהָ
 מֵעֶלְהָ, בּוֹדֵאֵי הַבְּחֹרִים הַמְּבַגְרִים מְקַנְאִים בּוֹ,
 אֵינָם יְכוּלִים לְסַבֵּל שֶׁבֹא לֹא מִכְּבָר בְּחֹר צְעִיר,
 וְעוֹלָה עֲלֵיהֶם עֲשֶׂרֶת מוֹנִים.

לָכֵן, אֶהוּבִי, בְּנִי! זְכֹר הֵיטֵב הֵיטֵב, שֶׁהַחֶסֶד
 שְׁעוֹשִׂים זֶה עִם זֶה חָשׁוּב אֲצֵל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 יוֹתֵר מֵהַכֹּל. וְכַמְּאִמָּרם ז"ל (יְלָקוּט הוֹשַׁע, רָמַז תְּקַכב):
 אָמַר הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, חָבִיב עָלַי חֶסֶד שְׁאַתָּם
 גּוֹמְלִים זֶה עִם זֶה יוֹתֵר מִכָּל הַזִּבְחַת שְׁזָבַח שְׁלָמָה

לְפָנַי; שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ הַקָּרִיב בְּכָל יוֹם אֶלֶף קָרְבָּנוֹת,
 וּבְכָל קָרְבָּן וְקָרְבָּן הָיוּ שְׁמוֹת וַיְחַוְּדִים וּכְוֹנֹת
 עֲלִיוֹנוֹת, וְהִנֵּה אֶחָד עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם זוּלָתוֹ, זֶה
 חָבִיב אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר מִכָּל הָאֱלֹף קָרְבָּנוֹת
 שֶׁהַקָּרִיב שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ לְפָנָיו. כָּל-כֶּף חֲשׂוּבָה מֵדַת
 הַחֶסֶד אֲצֵל הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא.

לְכֵן, בְּנֵי הַיְקָר! אִם אַתָּה רוֹצֵה לְהִיּוֹת "בְּחֹר
 מְצַלִּיחַ" בְּחַיִּיךָ, הִבֵּה תְּרַגִּיל עֲצֻמָּה לַעֲשׂוֹת חֶסֶד,
 לְדַאֵג לְאַחֵרִים, לְסַיֵּעַ לְחַבְרִים: בְּלִמּוּד, בְּאֲכֹל,
 בְּנִקְיוֹן וּבְשִׂאֵר צָרְכִים, וְאִם כָּל הַבְּחֹרִים יִחְשְׁבוּ
 כֵּךְ, לֹא יִהְיֶה לְמִי לַעֲזֹר, כִּי כָּל אֶחָד יַעֲזֹר לְזוּלָתוֹ,
 כָּלֵם יַעֲזֹרוּ לְכָלֵם, וְאֲזִי כָּל בְּנֵי הַיְשִׁיבָה יִהְיוּ
 בְּחֹרִים מְצַלְחִים, וַיֵּצֵא לָהּ שֵׁם טוֹב בְּכָל הָעוֹלָם
 כְּלוֹ, וְכָלֵם יִרְצוּ לְלַמֵּד בָּהּ, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 צוֹפֶה וּמְבִיט עַל הַיְשִׁיבָה הַזֹּאת, כִּי רוֹאֶה שָׁזוֹ יְשִׁיבָה
 מִיַּחְדָּת, יְשִׁיבָה שֶׁל חֶסֶד, יְשִׁיבָה שֶׁל הַתְּמִדָּה
 בַּתּוֹרָה, יְשִׁיבָה שֶׁל נִקְיוֹן הַדְּבָר, אִין מְנַבְּלִים בָּהּ
 אֶת הַפֶּה, אִין מְקַלְלִים, אִין מְדַבְּרִים לְשׁוֹן-הָרַע,
 רְכִילוֹת וְלִיצְנוֹת. אֲשַׁרְיָךְ, בְּנֵי הַיְקָר! אִם תַּחֲדִיר
 דְּבָרֵי אֵלוֹ בְּתוֹךְ לְבָבְךָ וּתְצִיְתָם, וְאִז תַּצְלִיחַ כָּל יְמֵי
 חַיִּיךָ.